

ÖPPNA STUDIETRÄFFAR MED VIRVELVINDEN PÅ INDIA DÄCK

30/9

Alla träffar är fristående och öppna för alla intresserade av en revolutionär praktik. Häften finns gratis att hämta en vecka före på India Däck.
Vi ses kl 18.00 onsdagar på India

2009

Intresserad av Virvelvinden? vuv@virvelvinden.net

”Autonomt Motstånd i Malmö: Del 1. Kamp mot lyxrenoveringar”

Denna text handlar om de erfarenheter som har gjorts av stadsdelsmotstånd i Södra Innerstaden i Malmö. Det är främst en slags utvärdering av arbetet i Autonomt Motstånds Stadsdelsgrupp som pågick under de första åren av 2000-talet. Den handlar om varför gruppen drog igång, vad som gjordes och en del konkreta erfarenheter av stadsdelsorganisering.

En annan anledning (till stadsdelsmotstånd, vår anmärkning) var situationen som kom upp efter Göteborgskravallerna. Vi var lätta att avfärda och utdefiniera för att folk inte kände till våra åsikter och ofta inte såg hur vår politik berörde dem. Vi ville komma till en situation där folk kände till oss och tyckte att vi gjorde vettiga saker (även om de inte sympatiserade med alla våra åsikter). Därför föll det sig naturligt att börja arbeta i våra egna bostadsområden (och våra arbetsplatser och skolor men det får en senare artikel ta upp). Man skulle kunna säga att vi organiserade vår grupp dels som ett svar på den hotande lyxrenoveringen och dels som ett sätt att gå från aktivistisk brandkårspolitik till ett mer långsiktigt och utåtriktat basarbete.

Ur en artikel till *Brand*,
skriven av Berra och Anna i april 2002.

FRÅN GÖTEBORG TILL MALMÖ

Vårt stadsdelsmotstånd tog sin startpunkt under sommaren 2001. Det började strax innan EU-toppmötet men tog ordentlig fart när vi kommit hem igen. För oss som jobbade i och kring Autonomt Motstånd så blev kravallerna och den efterföljande repressionen och utdefinieringen ingen enorm vändpunkt, utan snarare en bekräftelse på vad vi redan hade dragit för slutsatser: det var inte militansen i sig det var något fel på, utan vilka frågor vi hade riktat in den på. Det enda hållbara sättet att stå emot repressionen och var att ha ett folkligt stöd som gjorde att det var oacceptabelt att skjuta ner oss på öppen gata och fängsla oss, och det kunde vi aldrig nå om vi hela tiden engagerade oss i frågor som inte gällde arbetarklassens vardag. Denna ”vändning mot vardagen” kom att uttrycka sig genom främst två inriktningar, dels arbetsplatskampen och dels stadsdelsmotståndet.

LITE OMSTÄNDIGHETER...

Och det var lätt att se hur aktuellt det var med stadsdelsmotståndet, Malmö hade nämligen växt med över 25 000 invånare bara under 90-talet,

samtidigt som det knappt byggts nya lägenheter, detta hade naturligtvis gjort att det var en mycket tuffare bostadsmarknad, med allt vad det förde med sig i form av diskriminering osv. Den stadsdel som många av oss bodde i, Södra Innerstaden och särskilt området Möllevången, låg framför allt i skottlinjen. I Göteborg och Stockholm var arbetarklassen sedan länge i stort sett borttvingad från innerstaden, men i Malmö var det inte så eftersom Malmö delvis är en förbannat fattig stad och köpkraften helt enkelt inte hade funnits. Men nu, i början av 2000-talet, började det på allvar hända saker. Ett par artiklar i Sydsvenskan klargjorde vad en del av fastighetsägarna hade för planer, de ville göra Möllan till "ett nytt Söder", något som för oss var rena krigsförklaringen. Men av naturliga själv var det omöjligt att genomföra snabbt. Södra Innerstaden tillhörde fortfarande de fattigaste områdena i Sverige och fastighetsägarna var i många fall för små och oseriösa för att genomföra några större förändringar eller långsiktigare planer. Ägandet var väldig decentraliserat och det innebar en fördel för oss.

"STOPPA LYXRENOVERINGEN AV SÖDRA INNERSTADEN!"

Som respons på artiklarna om omvandlingen av Möllan i Sydsvenskan började vi med att dela ut ett par tusen flygblad mot lyxrenoveringar i området, och responsen innebar en omedelbar aha-upplevelse. Det märktes en enorm skillnad när vi faktiskt kritiserade ett problem som människor kände som något överhängande och som gällde deras egen vardag. Det var tydligt att vi träffat rätt. Hopen om att behöva flytta och att "den fina staden" kröp närmare, butik för butik, kvarter för kvarter, var något som inte bara vi själva hade upplevt. De många diskussionerna med andra boende gav dessutom andra infallsvinklar och vi stod delvis handfallna över responsen. Vi hade gått på någon (kanske delvis självodlad) myt om att våra åsikter var extrema och inte delades av folk i allmänhet. Förutom insikten att så inte var fallet gjorde arbetet mot lyxrenoveringarna att vi fick diskutera med människor som hade andra erfarenheter och upplevelser när det gällde en del saker. Till exempel att unga autonoma känner sig trygga i ett område gör inte nödvändigtvis att pensionärer gör det. När en pensionär berättar att han är rädd för att bli rånad och faktiskt känner sig tryggare av att se samma snutar som kanske trakasserar områdets ungdomar, är det

inte något bra svar att säga "bilda arbetarmiljöer". Vi fick fundera på andra aspekter på livet i området.

BADAKTION – VI SIMMAR IN PÅ B001

Vår första större aktion blev dock i en helt annat del av staden, nämligen i Västra Hamnen, det nybyggda mässområdet Bo01. Mässan handlade om att visa upp en ny del av Malmö med hållbart tänkande

och så vidare men där vi som bodde i Malmö inte ens hade tillstånd att vara om vi inte betalade inträde. Trots att det var en annan del av staden fattades det inte kopplingar till vårt tidigare arbete. Det var till stor del samma hyresvärdar som lät våra områden förfalla som byggde nya, fina bostäder åt de rika med pengar de sugit ur oss. Som en extra spottloska i ansiktet fick MKBs (Malmö Kommunala Bostadsbolag, det vill säga allmännyttan) nya hyresgäster en rabatt på hyran på 10 000 i månaden/lägenhet i området. MKBs dåvarande vd och tillika moderaten Lars Birve kommenterade det faktum att vissa fick leva i slum och mögel medan andra hade guldkranar på skethuset med orden "alla barn springer inte lika snabbt"... Det svinet kan vara glad att han inte fick tillfälle att visa hur snabbt han kunde springa.

Med stiliga affischer på maskerade människor i badkläder och paroller som "Flyttar de rika in i Möllan, flyttar vi till Bo01!" mobiliserade SKU, SUF-Lund och Autonomt Motstånd ungefär 70 pers i protest mot mässan, bostadsbristen och lyxrenoveringar. Med badringar och vattenpistoler (samt en uppblåsbar delfin) gjordes ett försök till massplankning via havet. Vi kom upp på en pir men blev sedan inte insläppta av alla poliser som dykt upp. Aktionerna hjälpte till att sätta frågorna på dagordningen och var därför viktigt, men det som senare skulle komma var ett mer kontinuerligt arbete i Södra Innerstaden.

FÖREBILDER, INSPIRATION OCH ORGANISATION

Medlemmar i Autonomt Motstånd hade tidigare deltagit i diskussioner och läst om andra stadsdelar under sin tid i Folkmakt, där artikeln "Befria stadsdelarna!" var lite av en utgångspunkt (en utgångspunkt som vi snart skulle passera i rasant fart när vi väl började jobba med frågan i praktiken kan tilläggas). Men även andra artiklar om t ex Hammarkullen i Göteborg var relevanta. Något annat vi tittat på var arbetet och artiklarna som brittiska Red Action och det näralig-

gande Independent Working Class Association (IWCA) hade utfört. De hade dock mer fokus på att arbeta mot ”anti-socialt” beteende, d v s missbruk, misshandel och liknande, något som vi inte uppfattade som lika akut när nu yuppiesarna stod för dörren.

Hittills hade arbetet med lyxrenoveringarna och Bo01 skett i Autonomt Motstånd. Men vi ville, i det läget vi var, starta en ideologiskt baserad grupp av aktivister som fokuserade på stadsdelsmotstånd, helt enkelt för att inte tappa vårt hårda klassfokus och perspektiv. Det fanns andra initiativ, till exempel Möllevångsgruppen som drevs av folk på Möllan men som var beroende av pengar från Malmö stad. Framför allt hade de en bra lokal på Möllevångstorget. Men Möllevångsgruppen sågs inte som ett alternativ vid den tidpunkten, (de var rätt lama då men blev bättre senare), de pysslade mest med att propagera för att folk skulle ta upp hundbajs efter sina vovvar och samarbetade okritiskt med fastighetsägare och butiksägare, något vi såklart såg som problematiskt och kortsiktigt. En annan anledning att inte gå med i Möllevångsgruppen var att vi ville få bort det tramsiga fokuset på Möllevången som en ”unik” stadsdel dit man kunde gå för att köpa exotiska kryddor till exempel. Vi inriktade oss på Södra Innerstaden som helhet (alltså även Sofielund och Sorgenfri där de flesta av oss faktiskt bodde). Valet av Södra Innerstaden kom delvis också till som en konsekvens av hur en av våra potentiella motparter var organiserad. Södra Innerstaden är en geografiskt och administrativ enhet i kommunen, det innebar för oss att det var en lämplig enhet att jobba mot när det gällde eventuella nedskärningar i kommunal verksamhet (något som också inträffade senare). Det är med andra ord ett satans bra exempel på hur den tekniska och politiska klassammansättningen samverkar.

FRÅN BRANDKÅRSPOLITIK TILL BASARBETE

Då det första arbetet varit inriktade på att uppmärksamma den hotande lyxrenoveringen av Södra Innerstaden började vi efter det med ett mer mobiliserande arbete. Under hösten 2001 följdes badaktionen av först en ”Rika svin”-gatuteater, där vi utklädda till rika svin krävde en snabbare lyxrenovering och sedan två torgfester, en på Möllevångstorget och en på Nobeltorget. Den på Nobeltorget var i oktober i samarbete med Gatuaktionen och var tänkt att resultera i en ockupation av ett hus som just gjordes om

från hyreslägenheter till bostadsrätter. Ockupationen uteblev tack vare en stor polisinsats. Det var inte så smart att använda en gatufest 100 meter bort som utgångspunkt kan man väl milt säga.

Även om vi under gatufesterna mest mobiliserande våra ”vanliga” sympatisörer så ansträngde vi oss tämligen hårt för att nå ut till de flesta boende i området, till Södra innerstadens 30 000 invånare delades det ut över 2000 flygblad och affischerades en hel del. Detta var den verkliga vändningen mot vardagen som nämnts tidigare. Efter de inledande aktionerna för att uppmärksamma den hotande lyxrenoveringen av Södra Innerstaden så organiserades i december 2001 en serie föredrag och en paneldebatt på Glassfabriken som handlade om boende och bostadspolitik. En av slutsatserna blev att det var för defensivt att enbart arbeta mot lyxrenovering och även för att göra det framgångsrikt krävdes ett engagemang i fler frågor som gällde vår situation som boende. För även om vi hade fått stort medhåll för våra åsikter när vi delat ut flygblad så hade inte det inneburit att vi kunnat mobilisera folk till exempel till våra torgfester. En av anledningarna kan naturligtvis ha varit att det inte finns en omedelbar koppling som innebär att man faktiskt motarbetar lyxrenovering genom att festa på ett torg. Och med lärdom från bland annat traditionella svenska folkrörelser och Svarta Pantrarna insåg vi snabbt att vi måste jobba på flera plan för att kunna göra någon skillnad för oss själva och andra boende och tankar om att organisera olika sociala verksamheter spirade.

En av de saker vi såg som problem var att vi hade så pass lite kontakt med kamrater med ursprung i andra länder, framförallt relativt nyanlända invandrare, eller rättare sagt, de kontakter vi hade var genom asyl- och flyktinggömmarpolitik och vi ville även att folk skulle kunna vara aktiva i Sverige och ta vara på de ovärderliga erfarenheter av organisering och kamp de hade fört i sina hemländer. Ett annat syfte var helt enkelt att öka kontakterna mellan invandrare och svenskar. Så vi drog, tillsammans med Iranska Flyktingrådet, igång ett projekt som vi kallade ”Språka med oss”. Vi träffades på Kvarterslyftets lokal och diskuterade allt mellan himmel och jord, hjälptes åt att fylla i blanketter och att förstå horoskop och ordspråk. En fördel med att det nästan bara var perser var att de kunde hjälpa varandra också. En av de roligaste pratstunderna

handlade om alla jobbiga svenska blanketter, det lät ungefär så här:

- Vad menar dom när dom skriver så här? Vi har jättesvårt att förstå språket som myndigheterna använder.
- Ja, det är inget konstigt, infödda svenskar har svårt att förstå byråkrat-svenska.
- Men varför använder man ett språk som inte ens de som är födda i landet förstår?
- Hmm, det är en bra fråga.

Vi hade också tankar kring att dra igång ett läxhjälpprogram, men på det stora hela hade vi tagit oss vatten över huvudet från bägge sidor, vi träffades en gång i veckan med människor som också dom hade ett fullspikad schema, men det var kul och lärorikt under tiden det varade. Stadsdelsgruppen formerar sig Vintern 2001-02 satte vi oss in i hur stadsdelen faktiskt såg ut, i form av antal boende, medelinkomst, ursprung, storlek på lägenheter, relation mellan hyres- och bostadsrätter och tusen andra detaljer, samt hur den styrdes i form av hyresvärdar, kommunala förvaltningar och gatukontor. Vi diskuterade hur motståndet skulle se ut mer långsiktigt. Våra aktioner mot lyxrenovering hade fört med sig att en massa människor och föreningar hade synpunkter och tankar. Det var egentligen nu som vi bildade en separat arbetsgrupp inom Autonomt Motstånd med det något otympliga namnet Autonomt Motstånd Stadsdelsgrupp (och vi tog även in medlemmar som inte var med i AM "centralt"). Diskussionerna ledde fram till att vi formulerade våra åsikter som långsiktiga mål, kortsiktiga mål och krav på kommunen. Utan kännedom om de långsiktiga målen kunde vår verksamhet framstå som ganska slumpmässig och brandkärsinriktad, men i själva verket var både valet av aktioner, deras utformning och vår kommunikation och propaganda långsiktiga.

Syfte med Autonomt Motstånd Stadsdelsgrupp:

- Vårt huvudmål är att skapa en socialistisk och antifascistisk stadsdel.
- Vi vill ha bestämmanderätt i våra egna kvarter.
- Med arbetet i stadsdelsgruppen vill vi bygga upp en folklig motmakt i de områden där vi bor.
- Vi vill locka invånarna att agera själva i frågor som berör dem.
- Invånarna skall i framtiden själva kunna ta

hand om de sociala problem som uppstår i deras stadsdel.

- Stadsdelen skall vara trygg för alla.
- Vi arbetar i stadsdelsgruppen för att kunna knyta an till den internationella revolutionära rörelsen.

Punkterna kan ge ett intrycket av att vara ganska allmänvänter, men de har oftast riktigt konkreta betydelser som var tätt sammanknutna med vår praktik. Parollen "Vi vill ha bestämmanderätt i våra egna kvarter." var något av en huvudparoll som återkom i det mesta av vår propaganda och vårt arbete. När det gäller aktionernas utformning och vår kommunikationsstrategi så var viljan att bygga en motmakt underifrån och att engagera folk som var det viktigaste. Taktikerna var en slags parallell till de tankar om "små stegens politik" och ansiktslöst motstånd som är hämtat från arbetsplatskampen. Med andra ord att man genom gemensam handling och gemensamma segrar tillsammans får ett större kollektiv självförtroende och kan ta sig an större strider. Vi valde att sprida de kamper och metoder som vi såg redan fanns i stadsdelen. Det var heller inte viktigt att alltid vara de drivande i frågor. Vi ville kämpa med dem som bodde i södra innerstaden, inte åt dem. Så när folk undrade om de kunde gå med oss så svarade vi ofta att de hellre skulle snacka med sina grannar och göra något med dem.

AKTIONERNAS UTFORMNING OCH KOMMUNIKATIONSSTRATEGI

Vår främsta målgrupp var de boende i Södra innerstaden, det vill säga ungefär 30 000 personer, och med de aktivister vi hade så var det därför realistiskt att regelbundet försöka nå ganska många av dem, men det fodrade något annat än den vanliga affisch-på-elskåp-taktiken. Delvis för att det i vissa delar av Södra innerstaden är förbannat många affischer på elsåpen så de klistras över duktigt snabbt, delvis för att vi tänkte oss att det är mest en viss kategori människor som faktiskt läser affischer som finns på elsåpen, med andra ord folk som regelbundet demonstrerar eller går på klubb/konsert, och vi ville även nå folk utanför dessa kategorier. En möjlighet hade kanske varit att gå genom media, men dels hade vi inga bra erfarenheter av det, dels var det intressantare att nå folk direkt. Ett annat syfte med kommunikationen var att vi ville få folk att agera själva. När vi t ex ville att skulle protestera mot stängningen av Vård-

centralen Eden så var sättet vi kom att arbeta på att vi tryckte upp vanliga enfärgade A4-affischer med remsor (likt "jag söker bostad"-lappar) som man kunde riva av. På remsorna fanns e-mail och telefonnummer till de ansvariga politikerna. Vi affischerade nästan enbart genom att sätta upp affischer i portarna, och då affischerna i allmänhet såg ut precis som de anslag som hyresvärdar satte upp så lästes de av dem som bodde i huset. Vi kunde lätt se responsen genom att se om remsorna gick åt eller inte. Vi hade naturligtvis själva kunnat outa eller sätta en yxa i dörren hos de ansvariga politikerna, men då hade de fått uppfattningen att de hade en liten grupp våldsbenäigna aktivister mot sig. Istället var målsättningen att de dels skulle känna att de hade en hel stadsdel mot sig, dels att folk som ringde och skrev skulle känna att de själva gjort något själva för att förbättra sin stadsdel. Detta var ett sätt att aktivera människorna utan att få med dem i gruppen och att sprida att man inte måste vara aktivist för att kunna kämpa. Målet var inte att skapa ett nytt stadsdelsparti utan att bredda gruppen aktiva och, vilket vi hade som långsiktig mål, att "locka invånarna att agera själva i frågor som berör dem". Sådär uttryckte vi oss i en intervju gjord av kommunens stadsdelstidning Södra Innerstaden:

– Om en granne springer runt med namninsamlingar mot något i trappen så ses hon eller han inte som en aktivist. De flesta tror att aktivism främst handlar om identitet, även inom "aktivistsvängen" hyser en del den uppfattningen.

Men trots att syftet inte var att värva medlemmar blev det en konsekvens av strategin. Genom de många affischeringarna, som vi ofta gjorde dagtid, var vi lätta att få tag på och folk i området kände till vår politik, och vi fick också en del nya medlemmar genom att folk hörde av sig genom vår e-mail.